

УДК 618.9 (063)

DOI: 10.5281/zenodo.4482077

М. П. Москаленко

ORCID ID 0000-0002-0580-9314

moskalenko_nikolay@ukr.net

М. Ю. Галаздра

mgalazdra@ukr.net

РЕЙТИНГОВА ОЦІНКА РЕГІОНІВ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЗА ПОКАЗНИКАМИ ПОШИРЕННЯ ВІЛ-ІНФЕКЦІЇ ТА СНІДУ

Москаленко М. П., Галаздра М. Ю. Рейтингова оцінка регіонів Сумської області за показниками поширення ВІЛ-інфекції та СНІДу. – Природничі науки. – 2020. – **17**: 91–94. Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

У статті проаналізовано епідемічну ситуацію із ВІЛ-інфекції в Сумській області. Охарактеризовано поширення ВІЛ-інфекції та СНІДу (випадків на 100 тис. населення) в різних районах області. Для більш об'єктивного рейтингування різних регіонів області було визначено середні значення даного показника за три роки. Встановлено, що абсолютна кількість нових випадків ВІЛ-інфекції в області за останні 10 років збільшилися майже у три рази.

Ключові слова: рейтинг, ВІЛ-інфекція, епідемічна ситуація, СНІД, поширеність інфекції, захворюваність, смертність, регіони Сумської області

Moskalenko M. P., Galazdra M. Yu. A rating estimation of regions of the Sumy area is on the indexes of distribution of ВІЛ-інфекції and AIDS. – *Prirodničì nauki*. – 2020. – **17**: 91–94. Sumy state pedagogical university of the name of A.S. Makarenka

The article analyzes the epidemic situation of HIV infection in the Sumy region. The distribution of HIV infection and AIDS (the number of cases per 100 thousand) in various districts of the region is characterized. For a more objective rating of various districts of the region, the average values of this indicator for three years were determined. It has been established that the absolute number of new cases of HIV infection in the region has almost tripled over the past 10 years.

Key words: rating, HIV is an infection, epidemic situation, AIDS, prevalence of infection, morbidity, death rate, regions of the Sumy area.

Вступ. За даними Центру громадського здоров'я, за період 1987–2018 в нашій країні офіційно було зареєстровано 297,4 тис випадків ВІЛ-інфекції серед громадян України, у тому числі 92,9 тис випадків захворювання на СНІД та 41,7 тис. випадків смерті від захворювань, зумовлених СНІДом. Станом на початок вже 2019 року під епідемічним наглядом перебувало майже 133 тисячі ВІЛ-інфікованих осіб, з них кожен третій мав діагноз СНІД, біля 80 тисяч отримували ретровірусну терапію [1, 2].

Мета статті. Метою даного дослідження було дати рейтингову оцінку регіонів Сумської області за показниками поширення ВІЛ-інфекції та СНІДу області.

Матеріали та методи досліджень. Вивчення поширеності ВІЛ-інфекції та СНІДу серед населення Сумської області комплексно із використанням

звітної документації, що висвітлює та регламентує роботу відповідних закладів охорони здоров'я області. Методи дослідження: епідеміологічний – вивчення поширеності, захворюваності, смертності в різних регіонах Сумської області від ВІЛ-інфекції та СНІДу; статистичний – аналіз статистичних показників; графічний – оформлення статистичних даних у вигляді таблиць та гістограм.

Результати та їх обговорення. Ми проаналізували поширеність ВІЛ-інфекції та СНІДу серед населення Сумської області (за даними диспансерного обліку на 100 тис. населення) у 2018 році. Згідно отриманих даних було проведено рейтингування районів Сумської області за 2018 рік.

Встановлено, що найменша кількість ВІЛ-інфікованих у розрахунку на 100 тис. населення у 2018 році зафіксована у Середино-Будському, Лебединському та Великописарівському районах. Найбільш поширеною ВІЛ-інфекція у 2018 році була у Кролевецькому, Роменському та Шосткинському районах. Для порівняння: випадки ВІЛ-інфікованих у 2018 році в Середино-Будському районі було 5,6, а у Кролевецькому – 122,4 на 100 тис. населення. Середні значення по області за вказаний рік – 75 випадків на 100 тис. населення [3].

Ситуація із поширення СНІДу в районах Сумської області дещо подібна. Так у Середино-Будському та Лебединському районах взагалі були відсутні хворі на СНІД. А найбільш поширеним це захворювання у 2018 році було у Кролевецькому, Шосткинському та Буринському районах. Середні значення по області за вказаний рік – 16 випадків на 100 тис. населення.

Лише в двох районах Сумської області за три роки досліджень (2016–2018 рр.) жодна людина не померла від СНІДу. Це Середино-Будський та Липоводолинський райони. По два роки з трьох від СНІДу не гинули мешканці Буринського, Краснопільського, Лебединського, Путивльського, Сумського, Тростянецького та Ямпільського районів. Кожного року була зафіксована смертність від даного захворювання у Кролевецькому, Шосткинському районах та м. Суми. Найвищий рівень смертності у Конотопському районі у 2016 році – 6,3 випадки на 100 тис. населення. За три роки смертність від СНІДу в Сумській області повільно зменшувалась з 1,8 у 2016 році до 1,5 випадки на 100 тис. населення у 2018 році [3].

Протягом трьох років дослідження не було зафіксовано перших випадків захворювання на СНІД у Великописарівському та Середино-Будському районах. Два роки з трьох не було випадків захворювання на СНІД у Лебединському та Липоводолинському районах. Кожного року з трьох було встановлено випадки захворювань в Білопільському, Буринському, Конотопському, Охтирському, Путивльському, Роменському Шосткинському районах та у м. Суми.

Стабільно високою захворюваністю на СНІД протягом трьох років була у Кролевецькому районі, найнижча – у Великописарівському та Середино-Будському (взагалі відсутні випадки захворювання). У Шосткинському районі встановлений і сумний рекорд із даного показника для Сумської області – 15,5 випадки на 100 тис. населення. Протягом 2016–2018 років захворюваність на СНІД в Сумській області зменшилась з 5,5 до 5,2 випадків на 100 тис. населення, тобто на 5%. Також в області з року в рік фіксувались значні коливання захворюваності на ВІЛ-інфекцію.

Так у Лебединському районі встановлений значний ріст даного показника: за три роки у 6 разів, у Путивльському у три рази. І навпаки у Недригайлівському за три роки відбулося зниження захворюваності на ВІЛ у чотири рази. Тому для об'єктивного рейтингування різних регіонів області ми визначили середні значення даного показника за три роки (2016–2018 рр.). Як і в попередніх багатьох випадках, найвищий рівень захворюваності продемонстрував Кролевецький район, далі Роменський та Путивльський. Найнижчий рівень захворюваності також як і в попередніх випадках продемонстрував Липоводолинський район, далі Середино-Будський та Лебединський райони. Що стосується Сумської області в цілому, то середні значення захворюваності на ВІЛ-інфекцію за три роки знизилися з 18 до 17,4 випадків на 100 тис населення, тобто на 3%.

Ми проаналізували також динаміку реєстрації нових випадків ВІЛ-інфекції, СНІДу та смертних випадків від СНІДу загалом в Сумській області за 2003–2018 роки (рис. 1). За період до 2003 року випадки ВІЛ, СНІД та смерті від останнього в Сумській області були одиничними і тому ми їх в загальному аналізі не враховували [1, 3].

Так абсолютна кількість нових випадків ВІЛ-інфекції в області за останні 10 років збільшилися майже у три рази – з 72 у 2009 до 203 у 2018.

Найгірша ситуація у 2018 році із захворюваності на ВІЛ і СНІД була в Кролевецькому, Лебединському та Глухівському районах. Але й тут не все однозначно. Так Кролевецький район мав найгірші рейтингові місця як за показниками захворюваності так і темпами приросту захворювань та смертей від СНІДу. В Лебединському та Глухівському районах загальний низький рейтинг визначився саме через високі темпи приросту захворювань на СНІД та смертності від нього протягом 2018 року.

На 2018 рік в Сумській області є лише два безумовно безпечні райони з точки зору захворюваності на ВІЛ та СНІД. Це Середино-Будський, де взагалі відсутні випадки як захворюваності так і смертельних випадків від СНІДу, та Великописарівський. На третьому рейтинговому місці разом розташовані Конотопський та Краснопільський райони.

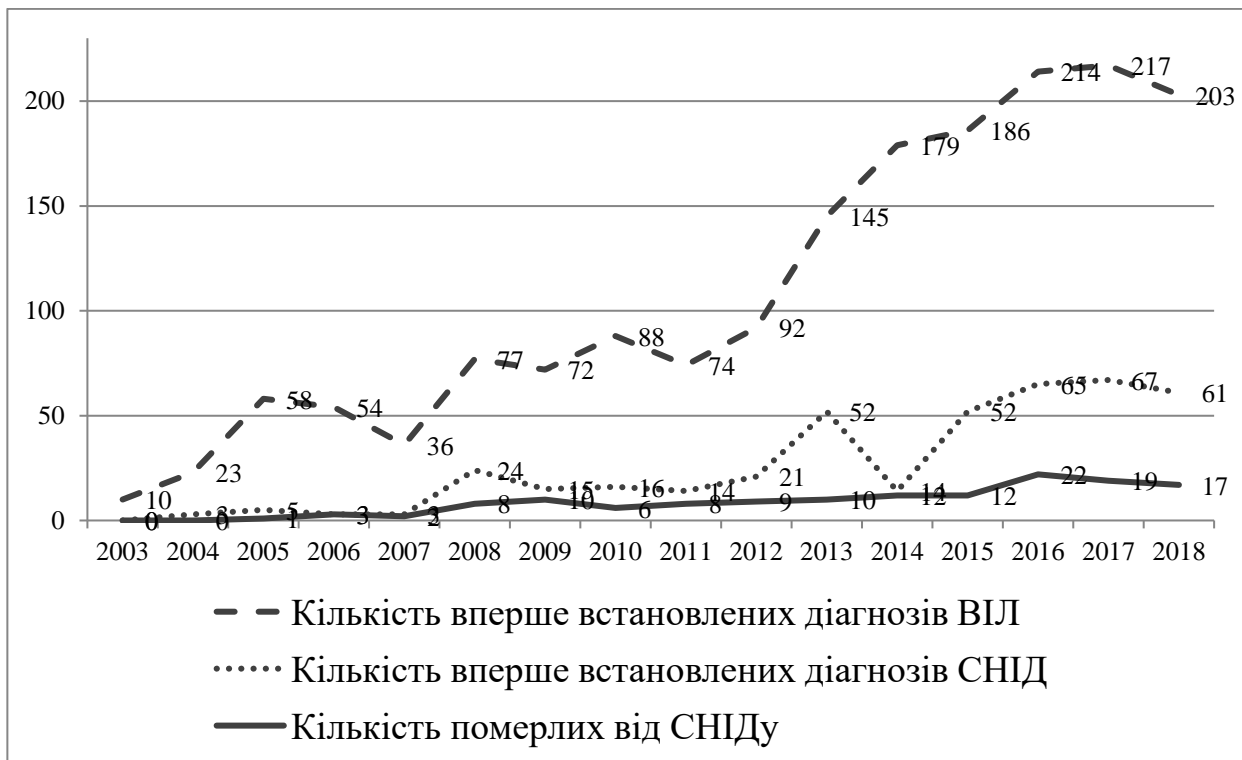

Рис. 1. Кількість нових випадків ВІЛ, СНІД та смерті від СНІДу в Сумській області за 2005–2018 роки.

Висновки. В Сумській області за всі роки фіксування ВІЛ та СНІДу два райони найбезпечніші з точки зору поширення даної інфекції, захворюваності та смертності від СНІДу – Середино-Будський та Великописарівський. Кролевецький район мав найгірші рейтингові місця, як за показниками захворюваності так і темпам приросту захворювань та смертей від СНІДу.

Список використаних джерел

1. Аналіз поширення ВІЛ-інфекції в Україні. URL : <http://infolight.org.ua/content/analiz-roshirennya-vil-infektsiyi-v-ukrayini>.
2. ВІЛ в Україні. Головні цифри, факти та рекомендації. URL : <https://glavcom.ua/country/health/vil-v-ukrajini-golovni-cifri-fakti-ta-rekomendaciji-455737.html>
3. ОКЗ ОЗ Сумський обласний центр профілактики і боротьби зі СНІДом. ВІЛ-інфекція в Сумській області Інформаційний бюлетень №9 URL : https://sumyaids.lic.org.ua/wp-content/uploads/2019/07/byuleten_VILinfektsiya_v_Sumskij_oblasti_za_2018_rik-1-1.pdf